

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

❖ خلاصه استاندارد NFPA 1500 (۳)

موضوع : برنامه ایمنی و سلامت شغلی دیارتمانهای آتش نشانی

نحوه ایجاد هماهنگی میان افسر HSE و فرمانده عملیات

یکی از مهم‌ترین چالش‌ها در عملیات‌های امداد و اطفاء، هماهنگی میان افسر HSE و فرمانده عملیات است. اگر این هماهنگی به‌درستی برقرار نشود، تداخل در دستوردهی یا تصمیم‌گیری‌ها به‌وجود می‌آید که منجر به خطر افتادن سلامت و ایمنی پرسنل یا ناکامی در اجرای عملیات می‌شود. برای جلوگیری از این تداخل، باید یک سری اصول و راهکارهای مشخص در عملیات رعایت شود:

۱. تعیین وظایف و نقش‌های واضح قبل از شروع عملیات

یکی از اولین و مهم‌ترین گام‌ها برای جلوگیری از تداخل در فرماندهی، مشخص کردن نقش‌ها و مسئولیت‌ها از قبل است. در هر عملیات امداد و اطفاء باید به وضوح مشخص شود که هر شخص دقیقاً چه مسئولیتی دارد.

- فرمانده عملیات مسئول هدایت کلی عملیات، تخصیص منابع، هماهنگی تیم‌ها، و تصمیم‌گیری‌های مهم است.

- افسر HSE مسئول ارزیابی و مدیریت خطرات ایمنی، سلامت شغلی و محیط‌زیست در حین عملیات است. این شامل مراقبت از سلامت و ایمنی پرسنل، پیگیری رعایت استانداردهای ایمنی، و نظارت بر استفاده صحیح از تجهیزات ایمنی می‌شود.

۲. ایجاد هماهنگی و ارتباط مؤثر بین افسر HSE و فرمانده عملیات

برای جلوگیری از تداخل در دستوردهی، لازم است که ارتباط مداوم و مؤثری بین افسر HSE و فرمانده عملیات برقرار باشد. این ارتباط می‌تواند از طریق جلسات پیش از عملیات، ارتباط رادیویی در حین عملیات و گزارش‌دهی‌های منظم در طول عملیات انجام شود.

- در مواقع بحرانی، افسر HSE موظف است نظرات و هشدارهای ایمنی خود را به طور واضح و در زمان مناسب به فرمانده عملیات منتقل کند.

۳. استفاده از دستورالعمل‌های مشترک و استانداردهای ایمنی

برای جلوگیری از هرگونه سردرگمی در مورد وظایف و مسئولیت‌ها، باید دستورالعمل‌ها و پروتکل‌های مشترک در زمینه ایمنی، سلامت شغلی و عملیات امداد و اطفاء تدوین و به تمامی اعضای تیم آموزش داده شود. این دستورالعمل‌ها باید شامل موارد زیر باشند:

- اقدامات ایمنی ضروری در موقعیت‌های مختلف نظیر آتش‌سوزی، انفجار، حوادث شیمیایی، بلایای طبیعی، و غیره

- ترتیب انجام عملیات و هماهنگی میان بخش‌های مختلف تیم

- مراحل پیگیری و گزارش‌دهی در جریان عملیات

۴. ایجاد یک سیستم فرماندهی واحد (ICS)

در عملیات‌های بزرگ، معمولاً از سیستم فرماندهی یکپارچه (ICS) استفاده می‌شود تا همه بخش‌های مختلف عملیات به صورت هماهنگ عمل کنند. در این سیستم:

- افسر HSE به‌طور مستقل از فرمانده عملیات عمل نمی‌کند، بلکه به عنوان بخشی از تیم فرماندهی یکپارچه عمل می‌کند.

- در سیستم ICS، رئیس عملیات تصمیم‌گیری‌های کلیدی را انجام می‌دهد، اما افسر HSE مسئول نظارت بر رعایت استانداردهای ایمنی و سلامت شغلی است و مشاوره‌های ایمنی خود را ارائه می‌دهد.

- افسر HSE باید در جلسات برنامه‌ریزی و ارزیابی عملیات حضور داشته باشد تا از ابتدای عملیات، دغدغه‌های ایمنی و سلامت شغلی در نظر گرفته شود.

۵. برگزاری جلسات هماهنگی پیش از عملیات

قبل از آغاز هر عملیات، باید جلسات هماهنگی ویژه‌ای بین فرمانده عملیات و افسران HSE برگزار شود. این جلسات می‌تواند شامل:

- بررسی خطرات ویژه در عملیات پیش رو

- هماهنگی در مورد تجهیزات و منابع مورد نیاز

- تعیین نقاط کلیدی برای نظارت بر ایمنی و سلامت شغلی

- توزیع نقش‌ها و مسئولیت‌ها

این جلسات باعث می‌شود که هر فرد دقیقا بداند چه انتظاری از او می‌رود و از بروز هرگونه تداخل جلوگیری می‌کند.

۶. تعیین نقاط تماس مشخص و گزارش‌دهی

در حین عملیات، به منظور جلوگیری از تداخل در دستوردهی، باید نقاط تماس مشخصی برای افسر HSE و فرمانده عملیات تعیین شود. این نقاط تماس می‌تواند شامل:

- ارتباطات رادیویی مستقیم برای اطلاع‌رسانی به‌موقع در مواقع بحرانی

- گزارش‌های منظم از وضعیت ایمنی از طرف افسر HSE به فرمانده عملیات

- جلسات کوتاه و سریع برای بازنگری وضعیت ایمنی و تصمیم‌گیری‌های فوری

۷. تأکید بر هماهنگی و حمایت متقابل

یکی از نکات مهم برای جلوگیری از تداخل، حمایت متقابل است. فرمانده عملیات باید به‌طور کامل از نظرات و هشدارهای ایمنی افسر HSE حمایت کند، و بالعکس، افسر HSE باید درک کند که فرمانده عملیات مسئولیت کلی عملیات را بر عهده دارد.

- افسر HSE نباید به‌طور مستقل دستورالعمل‌هایی بدهد که ممکن است با دستورهای فرمانده عملیات متناقض باشد.

- در عوض، باید بر اساس شرایط ایمنی، پیشنهادات خود را به فرمانده عملیات ارائه دهد و هم‌زمان اطمینان حاصل کند که تصمیمات ایمنی در مراحل مختلف عملیات لحاظ می‌شود.

۸. ارزیابی و بازخورد پس از عملیات

پس از پایان عملیات، باید یک جلسه ارزیابی مشترک بین افسر HSE و فرمانده عملیات برگزار شود تا نقاط قوت و ضعف عملیات بررسی شده و بهبودهایی برای عملیات‌های آینده پیشنهاد گردد. این بازخوردها می‌تواند به بهبود هماهنگی میان افسر HSE و فرمانده عملیات کمک کند.

۹. استفاده از زبان مشترک و گزارش‌دهی مداوم

در عملیات‌های پیچیده، استفاده از زبان مشترک و استفاده از یک سیستم گزارش‌دهی مداوم باعث کاهش سوءتفاهم‌ها و تداخل‌ها می‌شود. افسر HSE باید اطلاعات ایمنی، خطرات احتمالی، و وضعیت تجهیزات را به‌صورت مرتب به فرمانده عملیات گزارش دهد، و فرمانده عملیات باید این گزارش‌ها را در تصمیمات خود مدنظر قرار دهد.

